

Markante Mensen Gilze-Rijen-Hulten-Molenschot

Aflevering 6

Jo Klaassen-van den Heijkant en de emancipatie van de boerinnen

In 1915 werd in café C. van der Horst in Rijen de R.K. Boerenbond opgericht, onderdeel van de Noord-Brabantse Christelijke Boerenbond (NCB). De boeren wilden door samenwerking meer bereiken en kregen via de bond onder andere advies over verbetering van de oogst, verbetering van landbouwkrediet en aankoop van landbouwbenodigdheden.

Boerinnen hielpen meestal mee in het bedrijf van hun man, maar waren vaak aan huis gekluisterd. Om hen uit hun isolement te halen, kwam er in 1933 in Rijen een R.K. Boerinnenbond, ook onderdeel van de NCB. Jo Klaassen-van den Heijkant was van 1948 – 1975 bestuurslid van deze bond, waarvan 25 jaar voorzitter.

Door Nel de Wit

Levensloop

Jo van den Heijkant werd op 28 augustus 1917 in Oosterhout geboren als dochter van Cornelis van den Heijkant en Adriana van der Avoird. Ze was de tweede uit een gezin van tien kinderen. Haar vader was landbouwer. Haar moeder was huisvrouw, maar zal ongetwijfeld, als 'eerste collega' ook de nodige taken hebben gehad in het bedrijf van haar man.

Op 10 januari 1946 trouwde Jo met de Rijenaar Janus (Adrianus) Klaassen en kwam ze in Rijen wonen aan de Hoofdstraat 166.

Hun huwelijk bleef kinderloos.

Haar man was kalverschetser. Op de brommer, want een auto had hij niet, ging hij bij de boeren in de regio langs om een schets te maken van de pasgeboren kalveren, iets wat de boeren verplicht moesten laten doen. Van alle stamboekvee werd geslacht, ras, geboortedatum, ouders en gezondheidstoestand vastgelegd. De schets van de unieke vlekken was een belangrijk onderdeel bij de registratie van het kalf.



Jo Klaassen als spreekster bij de Boerinnenbond

Keuken, kerk en kind

In 1933 werd in Rijen een afdeling van de R.K. Boerinnenbond opgericht, 38 vrouwen werden lid. De vereniging was bestemd voor vrouwen van agrariërs met als doel om de boerinnen uit hun eenzame positie te halen. In de samenleving van die tijd had ze eigenlijk maar met drie dingen te maken: keuken, kind en kerkelijke opvoeding. Daarnaast hadden boerinnen vaak ook een taak op de boerderij. Vier vrouwen vormden het bestuur, kapelaan van Mierlo werd geestelijk adviseur. De bond groeide snel, op een gegeven moment waren er meer dan honderd leden.

Jo Klaassen kwam in 1948 in het bestuur en werd twee jaar later voorzitter. En dat bleef ze geruime tijd, tot 1975. Ze bleef voorzitter toen in 1965 de Boerinnenbond verder ging onder de naam KVO,



F11946-Trouwfoto Jo en Janus, 1946 (Foto Ad Klaassen)

Katholieke Vrouwen Organisatie. Bij haar aftreden als voorzitter werd ze door de voormalige secretaris Jo van der Veeke opgevolgd. Jo Klaassen zat ook in het hoofdbestuur en in het districtsbestuur van de Boerinnenbond. De informatie die ze daar kreeg, nam ze mee naar 'haar bond' in Rijen, maar ook deed ze daar ideeën op voor cursussen en lezingen.

Bij haar overlijden stond in de krant, dat waarschijnlijk alleen haar man precies wist hoeveel tijd ze in de Boerinnenbond/KVO stak. Gelukkig was hij een fervent lezer. Hun rijk gevulde boekenkast, die bij veel familieleden indruk maakte, getuigde daarvan.



25-jarig jubileum van de Boerinnenbond in 1958 (Foto Heemkring Molenheide)

Wie telt en schrijft, weet waar het blijft

De Boerinnenbond organiseerde naast gespreksavonden heel wat cursussen en uitstapjes. De eerste cursussen waren vooral praktisch gericht, bijvoorbeeld slacht- en inmaakcursussen, breien en bloemschikken. Maar dat veranderde snel. Jo Klaassen was vooruitstrevend en ging met de tijd mee. Daardoor kwamen er meer ontwikkelingscursussen, zoals bijvoorbeeld boekhoudcursussen, want 'Wie telt en schrijft, weet waar het blijft'.

De uitstapjes gingen (op de fiets) naar bedevaartplaatsen, de jaarlijkse excursies (met de bus) naar bijvoorbeeld 'De Porceleijne fles' in Delft.

Kookkunsten

Jo zette zich ook in voor andere zaken. Net als alle vrouwen van de Boerinnenbond had ze af en toe 'kerkbeurt'. In Weekblad Gilze-Rijen werd wekelijks aangekondigd wie op een bepaalde dag poetsbeurt had in de kerk. Jo was ook een ster in koken. Als er bestuursvergadering was bij haar thuis, kwam er een versgebakken appeltaart op tafel. En bij bruiloften en partijen werd ze regelmatig gevraagd om te komen koken. Maar ze organiseerde ook kookcursussen voor de boerinnen. Eén van de leden van de bond beschikte over een grote, nieuwe keuken. Daar gaf ze eind jaren vijftig 's avonds les aan groepjes boerinnen.

Een mannelijk convent

In 1962 staan er voor de eerste keer vrouwen op de kieslijsten voor de gemeenteraad. Jo Klaassen staat als tweede op de boerenlijst, achter lijsttrekker Jan van Beek. Op diezelfde lijst staat A. Vermeulen ('Zuster' Vermeulen, kraamverzorgster). Het was waarschijnlijk voor de kiezers even wennen om op een vrouw te stemmen, want ze werden niet gekozen. Bovendien zat Jan van Beek al vanaf 1946 in de raad. Bij de komst, later, van een vrouw in de raad, sprak de burgemeester over de gemeenteraad als 'het mannelijk convent', het viel dus niet mee om daar tussen te komen. Jo Klaassen kreeg in 1962 acht stemmen. Bij latere verkiezingen heeft ze niet meer op een lijst gestaan.

The image shows two hand-drawn sketches of cows, Nelly 25 and Nelly 26, with their respective registration forms. The forms contain handwritten details such as names, dates, and identification numbers.

BEDIJFSSCHETS		PROV. VEREN		BEDIJF		GEB. DATUM		GESLACHT		GEZ.D. NUMMER	
Kalfmerkte vacante		10/11/4		11/4		19/11		MNL 1 VRL 2		900395750	
NAAM RUND		NELLY 26		NELLY 25		FH 1 MRY 2 Gz 3 Gr 3 FR 4 J 5 N 6		V 1		REGISTRATIENUMMER 1444605	
INS. NR.		203		DATUM INS. 11/5		DRAAGTIJD 274		GD NR.		11/11/400	
GLIZORD											
OORMERK D.D.				LETTERS		NR.		HERMERK D.D.		LETTERS NR.	
VEEHOUDER		J. B. van der Veen		ADRES		Steenweg 160 65-2 Rijen		BUS/TANK NR.		MAP NRS.	
CODE ZF		100		74010							
NAAM SCHETSER		J. Klaassen		PARAAF		500		DATUM SCHETSE		20/2/52	

Kalverenschets van Nelly 25 en Nelly 26 (afbeelding Heemkring Molenheide)

Koninklijke onderscheiding

In 1973 werd het veertigjarig bestaan van de Boerinnenbond/KVO gevierd. Jo Klaassen ontving toen een Koninklijke Onderscheiding in goud, behorende bij de Orde van Oranje-Nassau. Het maakte niet alleen bij haar, maar ook in de familie, nogal wat indruk. Ze was daar de eerste gedecoreerde. Jo was als voorzitter en bestuurslid gewend om toespraken te houden en kon dat erg goed, maar toen was ze zo ontroerd dat ze niet kon spreken.

Overlijden

Na haar aftreden als voorzitter werd Jo benoemd tot erelid van de KVO. Enkele jaren later werd ze ziek waarna ze op 3 februari 1980 overleed.

Bronnen

De Mulder; kwartaaluitgave van Heemkring Molenheide. Nummer 65 en 77

Open archief

Genealogieonline

Tijdmachine Gilze en Rijen; Heemkring Molenheide

Beeld- en Archiefbank Heemkring Molenheide

Krantenarchief Weekblad Gilze en Rijen (digitaal)

Met dank aan Ad Klaassen en Mevrouw J. van der Veen-Verschure

Iedere maand haalt Heemkring Molenheide in deze rubriek een markante persoon uit Gilze, Rijen, Hulten of Molenschot voor het voetlicht. Om langzaamaan de verhalen achter inmiddels overleden dorpsgenoten vast te leggen. En tegelijkertijd recht te doen aan mensen die bijzonder waren op wat voor manier dan ook. Weet je iemand waarvan je zegt, die hoort ook een plaatsje in deze rubriek te krijgen? Neem contact op via info@heemkringmolenheide.nl en vermeld daarbij Schrijversteam Wiki Gilze en Rijen / markante personen. Namen, verhalen, foto's of aanvullingen, wij zijn overal blij mee. Eenmaal beschreven, krijgen al die opmerkelijke dorpsgenoten een pagina op [https://wikimiddenbrabant.nl/Portaal:Gilze en Rijen](https://wikimiddenbrabant.nl/Portaal:Gilze_en_Rijen).